

PREPORUKA KOMISIJE (EU) 2024/603

od 18. prosinca 2023.

o nacrtu ažuriranog integriranog nacionalnog energetskeg i klimatskog plana Češke za razdoblje 2021. – 2030. i o dosljednosti mjera Češke s Unijinim ciljem klimatske neutralnosti i osiguravanjem napretka u prilagodbi

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskeg unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 14. stavak 6. i članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 ⁽²⁾, a posebno njezin članak 7. stavak 2.,

budući da:

Preporuke o nacrtu ažuriranog integriranog nacionalnog energetskeg i klimatskog plana Češke za razdoblje 2021. – 2030.

- (1) Češka je dostavila svoj nacrt ažuriranog integriranog nacionalnog energetskeg i klimatskog plana 23. listopada 2023.
- (2) Budući da je Češka kasno dostavila svoj nacrt ažuriranog nacionalnog energetskeg i klimatskog plana, Europska komisija nije imala mnogo vremena za izradu svoje ocjene kako bi donijela ovu preporuku šest mjeseci prije roka za podnošenje finalnih ažuriranih nacionalnih energetskeg i klimatskeg planova, kako je propisano člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EU) 2018/1999.
- (3) U članku 3. i Prilogu I. Uredbi (EU) 2018/1999 („Uredba o upravljanju”) utvrđeni su elementi koje treba uključiti u ažurirane integrirane nacionalne energetske i klimatske planove. U prosincu 2022. Komisija je donijela smjernice za države članice o postupku i opsegu pripremanja nacrtu i finalnih ažuriranih nacionalnih energetskeg i klimatskeg planova ⁽³⁾. U smjernicama je utvrđena dobra praksa i navedene su implikacije nedavnih političkih, zakonodavnih i geopolitičkih kretanja u energetskeg i klimatskeg politici.
- (4) U vezi s planom REPowerEU ⁽⁴⁾ i u okviru europskog semestra 2022. i 2023. Komisija je u prvi plan stavila potrebe država članica za reformama energetske i klimatske politike i ulaganjima u povećanje energetske sigurnosti i priuštivosti ubrzavanjem zelene i pravedne tranzicije. To je uvršteno u izvješća za Češku za 2022. i 2023. ⁽⁵⁾ i preporuke Vijeća za Češku ⁽⁶⁾. Države članice trebale bi prilikom izrade finalnih ažuriranih integriranih nacionalnih energetskeg i klimatskeg planova uzeti u obzir zadnje preporuke za svoju zemlju.

⁽¹⁾ SL L 328, 21.12.2018., str. 1.

⁽²⁾ SL L 243, 9.7.2021., str. 1.

⁽³⁾ Obavijest Komisije o smjernicama državama članicama za ažuriranje nacionalnih energetskeg i klimatskeg planova za razdoblje 2021.–2030. (SL C 495, 29.12.2022., str. 24.).

⁽⁴⁾ COM(2022) 230 final.

⁽⁵⁾ SWD(2022) 605 final, SWD(2023) 603 final.

⁽⁶⁾ Preporuka (2022/C 605) za preporuku Vijeća; Preporuka (2023/C 603 final) za preporuku Vijeća.

- (5) Komisijine preporuke u vezi s provedbom nacionalnih ciljeva na temelju Uredbe o raspodjeli tereta ⁽⁷⁾ zasnivaju se na vjerojatnosti da će države članice ispuniti ciljeve za 2030., uzimajući u obzir pravila za upotrebu fleksibilnih mogućnosti u okviru te uredbe.
- (6) Cilj je Komisijinih preporuka o hvatanju, korištenju i skladištenju ugljika steći pregled nad predviđenim uvođenjem tih tehnologija na nacionalnoj razini, uključujući informacije o godišnjim količinama CO₂ koje se namjeravaju uhvatiti do 2030., podijeljeno po izvoru uhvaćenog CO₂ iz postrojenja obuhvaćenih Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća 2003/87/EZ ⁽⁸⁾ ili iz drugih izvora kao što su biogeni izvori ili izravno hvatanje iz zraka, o planiranoj infrastrukturi za transport CO₂ i o potencijalnim domaćim kapacitetima za skladištenje CO₂ i volumenima utiskivanja CO₂ za koje se planira da će biti dostupni 2030.
- (7) Svrha je Komisijinih preporuka o provedbi Uredbe (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁹⁾ o korištenju zemljišta, prenamjeni zemljišta i šumarstvu („Uredba o LULUCF-u“) zajamčiti poštovanje pravila o neutralnoj ili pozitivnoj bilanci u dotičnoj državi članici u razdoblju 2021. – 2025. (prvo razdoblje) i ostvarenje cilja za razdoblje 2026. – 2030. (drugo razdoblje), uzimajući u obzir pravila za upotrebu fleksibilnih mogućnosti utvrđena u toj uredbi. U Komisijinih preporukama uzima se u obzir i da se svaki višak emisija na temelju Uredbe o LULUCF-u u prvom razdoblju automatski prenosi u kvotu na temelju Uredbe o raspodjeli tereta.
- (8) Kako bi prilagodba klimatskim promjenama na odgovarajući način doprinijela ostvarenju energetske ciljeve i ciljeva ublažavanja klimatskih promjena, nužno je utvrditi potencijalne klimatske nepogode i analizirati klimatske osjetljivosti i rizike koji mogu utjecati na relevantna područja, populacije i sektore. U Komisijinih preporukama za prilagodbu uzet je u obzir opseg u kojem je Češka u svoj ažurirani nacionalni energetske i klimatski plan uključila ciljeve prilagodbe koji se odnose na klimatske rizike, a koji bi mogli spriječiti da Češka ostvari opće i specifične ciljeve energetske unije. Bez posebnih politika i mjera za prilagodbu, planiranih i provedenih, ugroženo je ostvarenje ciljeva u dimenzijama energetske unije. Upravljanje vodama u promjenjivim klimatskim uvjetima zahtijeva posebnu pozornost zbog rizika od prekida opskrbe električnom energijom jer poplave, vrućine i suša utječu na proizvodnju energije.
- (9) Komisijine preporuke za ciljeve u pogledu energije iz obnovljivih izvora temelje se na formuli utvrđenoj u Prilogu II. Uredbi (EU) 2018/1999, koja se temelji na objektivnim kriterijima, i na glavnim politikama i mjerama koje nedostaju u češkom nacrtu ažuriranog nacionalnog energetske i klimatske plana kako bi se omogućilo pravodobno i troškovno učinkovito ostvarenje doprinosa Češke obvezujućem cilju Unije da se 2030. najmanje 42,5 % energije dobiva iz obnovljivih izvora, uz zajedničku obvezu da se taj cilj poveća na 45 % u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁰⁾ o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora. Komisijine preporuke temelje se i na doprinosu Češke specifičnim ciljevima iz članaka 15.a, 22.a, 23., 24. i 25. te direktive i

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se doprinosi mjerama u području klime za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 (SL L 156, 19.6.2018., str. 26.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2023/857 od 19. travnja 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2018/842 o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se doprinosi mjerama u području klime za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i o izmjeni Uredbe (EU) 2018/1999 (SL L 111, 26.4.2023., str. 1.).

⁽⁸⁾ Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva u okviru za klimatsku i energetske politiku do 2030. te o izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 i Odluke br. 529/2013/EU (SL L 156, 19.6.2018., str. 1.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2023/839 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. travnja 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2018/841 u pogledu područja primjene, pojednostavnjenja pravila o izvješćivanju i usklađenosti i utvrđivanja ciljeva država članica za 2030. i Uredbe (EU) 2018/1999 u pogledu poboljšanja praćenja, izvješćivanja, praćenja napretka i preispitivanja (SL L 107, 21.4.2023., str. 1.).

⁽¹⁰⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.), kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2023/2413 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. listopada 2023. o izmjeni Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 i Direktive 98/70/EZ u pogledu promicanja energije iz obnovljivih izvora te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća (EU) 2015/652 (SL L, 2023/2413, 31.10.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

povezanim politikama i mjerama za njezino brzo prenošenje i provedbu. U preporukama je uzeta u obzir i važnost sveobuhvatnog dugoročnog planiranja za uvođenje energije iz obnovljivih izvora, posebno vjetra, kako bi se povećala vidljivost europskog proizvodnog sektora i mrežnih operatora u skladu s europskim paketom za energiju vjetra ⁽¹¹⁾.

- (10) Komisijine preporuke za nacionalne doprinose energetskej učinkovitosti temelje se na članku 4. Direktive (EU) 2023/1791 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹²⁾ o energetskej učinkovitosti te na formuli iz Priloga I. toj direktivi i povezanim politikama i mjerama za njezinu provedbu.
- (11) U preporukama Komisije posebna pozornost posvećena je općim i specifičnim ciljevima, doprinosima te povezanim politikama i mjerama za provedbu plana REPowerEU kako bi se brzo prekinula ovisnost o ruskim fosilnim gorivima. Uzeta su u obzir iskustva stečena provedbom paketa „Štednja plina za sigurnu zimu” ⁽¹³⁾. U preporukama se ističe važnost postizanja veće otpornosti energetskeg sustava s obzirom na obveze koje proizlaze iz Uredbe (EU) 2019/941 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁴⁾ o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije i Uredbe (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁵⁾ o sigurnosti opskrbe plinom te u skladu s Preporukom Komisije o skladištenju energije ⁽¹⁶⁾.
- (12) U Komisijinim preporukama uzeta je obzir potreba da se ubrza integracija unutarnjeg energetskeg tržišta kako bi se ojačala uloga fleksibilnosti te položaj i zaštita potrošača. U preporukama Komisije istaknuta je i važnost procjenjivanja broja kućanstava pogođenih energetskeim siromaštvom u skladu sa zahtjevima članka 3. Uredbe (EU) 2018/1999 i Preporuke Komisije (EU) 2023/2407 ⁽¹⁷⁾.
- (13) U Komisijinim preporukama naglašava se važnost osiguravanja dovoljnih ulaganja u istraživanja i inovacije u području čiste energije kako bi se povećali kapaciteti za razvoj i proizvodnju, uključujući odgovarajuće politike i mjere za energetske intenzivne industrije i druga poduzeća i važnost potrebe za usavršavanjem radne snage za rad u industriji s nultim neto emisijama kako bi se izgradilo stabilno, konkurentno i čisto gospodarstvo Unije.
- (14) Komisijine preporuke temelje se na obvezama preuzetima u okviru Pariškog sporazuma radi postupnog ukidanja upotrebe fosilnih goriva te na važnosti postupnog ukidanja subvencija za fosilna goriva.
- (15) Komisijina preporuka u vezi s potrebama ulaganja temelji se na procjeni daje li nacrt ažuriranog plana opći pregled potreba ulaganja radi ostvarenja općih i specifičnih ciljeva te doprinosa svim dimenzijama energetske unije, navode li se izvori financiranja s razlikom između privatnih i javnih izvora, navode li se ulaganja u skladu s planom Češke za oporavak i otpornost, teritorijalnim planovima Češke za pravednu tranziciju i preporukama za pojedine zemlje izdanima u okviru europskeg semestra za 2022. i 2023. te uključuje li pouzdanu makroekonomske procjene planiranih politika i mjera. Nacionalni energetskei i klimatskei plan trebao bi zajamčiti transparentnost i predvidljivost nacionalnih politika i mjera kako bi se poduprla sigurnost ulaganja.

⁽¹¹⁾ Komunikacija o europskom akcijskom planu za energiju vjetra, COM(2023) 669 final, 24.10.2023. i Komunikacija o ostvarivanju ambicija EU-a za energiju iz obnovljivih izvora na moru, COM(2023) 668 final.

⁽¹²⁾ Direktiva (EU) 2023/1791 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2023. o energetskej učinkovitosti i izmjeni Uredbe (EU) 2023/955 (SL L 231, 20.9.2023., str. 1.).

⁽¹³⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, „Štednja plina za sigurnu zimu”, COM(2022) 360 final.

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2019/941 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ (SL L 158, 14.6.2019., str. 1.).

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010 (SL L 280, 28.10.2017., str. 1.).

⁽¹⁶⁾ Preporuka Komisije od 14. ožujka 2023. o skladištenju energije – temelj dekarboniziranog i zaštićenog energetskeg sustava EU-a (SL C 103, 20.3.2023., str. 1.).

⁽¹⁷⁾ Preporuka Komisije (EU) 2023/2407 od 20. listopada 2023. o energetskeim siromaštvu (SL L 2023/2407, 23.10.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

- (16) U Komisijinim preporukama ističe se velika važnost šireg regionalnog savjetovanja i osiguravanja ranog i uključivog savjetovanja o planu, uključujući djelotvorno javno sudjelovanje uz dovoljno informacija i dovoljno dug vremenski okvir, u skladu s Aarhuškom konvencijom ⁽¹⁸⁾.
- (17) U Komisijinim preporukama o pravednoj tranziciji uzeta je u obzir procjena jesu li u češkom planu dovoljno detaljno navedeni relevantni socijalni učinci klimatske i energetske tranzicije i njezini učinci na zapošljavanje i vještine te odgovarajuće popratne politike i mjere za promicanje pravedne tranzicije uz istodobno promicanje ljudskih prava i rodne ravnopravnosti.
- (18) Komisijine preporuke Češkoj temelje se na procjeni nacрта ažuriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana ⁽¹⁹⁾, koja se objavljuje uz ovu Preporuku.
- (19) Češka bi trebala uzeti u obzir ove preporuke pri izradi finalnog ažuriranog integriranog nacionalnog energetskog i klimatskog plana koji treba dostaviti do 30. lipnja 2024.

Preporuke o dosljednosti s Unijinim ciljem klimatske neutralnosti i osiguravanjem napretka u prilagodbi

- (20) Na temelju Uredbe (EU) 2021/1119 („Europski zakon o klimi“) Komisija treba ocjenjivati dosljednost nacionalnih mjera s ciljem klimatske neutralnosti i osiguravanjem napretka u prilagodbi. Komisija je ocijenila dosljednost mjera Češke s tim ciljevima ⁽²⁰⁾. Preporuke u nastavku temelje se na toj ocjeni. Češka bi trebala uzeti u obzir ove preporuke i provesti ih u skladu s Europskim zakonom o klimi.
- (21) Iako neto emisije stakleničkih plinova u Uniji (među ostalim iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva (LULUCF) i ne uključujući međunarodni promet) pokazuju stabilan ukupni pad, općenito u skladu s linearnom putanjom prema ostvarenju klimatskog cilja Unije za 2030. od –55 % i Unijinim ciljem klimatske neutralnosti do 2050., smanjenje emisija treba se ubrzati, a pritom je nužno djelovanje država članica. Napredak u državama članicama neujednačen je, a neke države članice moraju hitno riješiti sektorska pitanja i ukloniti slabosti. Ocjena se temeljila na dostupnim informacijama, a pokazuje da je napredak Češke u ostvarenju Unijina cilja klimatske neutralnosti nedovoljan. Pouzdane dugoročne strategije neophodne su za gospodarsku transformaciju radi ostvarenja Unijina cilja klimatske neutralnosti.
- (22) Djelotvorna prilagodba u potrebnom opsegu i u svim izloženim sektorima zahtijeva upravljačku i koordinacijsku strukturu s jasnim ovlastima i političkom potporom na visokoj razini. Ta struktura može uključivati međudjelnu radnu skupinu ili odbor. Politike za prilagodbu trebale bi se usmjeriti na područja ili sektore koji su posebno osjetljivi na klimatske promjene, čije su aktivnosti ključne za otpornost drugih sektora ili koji su od velike važnosti za nacionalno gospodarstvo ili javno zdravlje. Potreban je prioritetan odgovor u slučaju učinaka i rizika za koje se očekuje da će utjecati na kritičnu infrastrukturu ili sustave s dugim životnim vijekom ili nepovratno utjecati na sustave, uzimajući u obzir interakciju sa socioekonomskim razvojem ili drugim faktorima koji nisu povezani s klimom. Za financiranje prilagodbe mogu se mobilizirati razni EU-ovi instrumenti financiranja. Klimatska otpornost trebala bi biti glavni element nacionalnih planova u okviru relevantnih fondova EU-a. Utrošena sredstva ne bi smjela ugroziti prilagodbu, tj. povećati osjetljivosti na štetu korisnika ili drugih strana. Potrebe za ulaganjem u prilagodbu klimatskim promjenama rastu i ubrzavat će se u sljedećim desetljećima. Veće financiranje trebalo bi popratiti dostatnim kapacitetom i stručnim znanjem potrebnima za upravljanje i provedbu kako bi se zajamčila kvaliteta trošenja i apsorpcijska sposobnost te izbjegnula loša prilagodba. Osim javnog i privatnog financiranja, mogli bi se razmotriti i inovativni financijski instrumenti u suradnji s privatnim sektorom i financijskim institucijama.

⁽¹⁸⁾ Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša od 25. lipnja 1998. („Aarhuška konvencija“).

⁽¹⁹⁾ SWD(2023) 926.

⁽²⁰⁾ Izvješće o djelovanju EU-a u području klime 2023., COM(2023) 653 final, i Radni dokument službi Komisije „Ocjena napretka u prilagodbi klimatskim promjenama pojedinačnih država članica u skladu s Europskim zakonom o klimi“, SWD(2023) 932.

- (23) Najugroženije zajednice su one s većom vjerojatnošću da će na njih utjecati klimatske promjene. Nejednaka izloženost i osjetljivost različitih regija i socioekonomskih skupina na posljedice klimatskih promjena pogoršava postojeće nejednakosti i ranjivosti. Pravedna otpornost trebala bi smanjiti razlike u opterećenju klimatskim rizicima i zajamčiti da svi imaju jednaku korist od prilagodbe. Sistemska sposobnost prilagodbe klimatskim promjenama važna je za izbjegavanje ili ublažavanje potencijalne štete, iskorištavanje mogućnosti i suočavanje s posljedicama. Fizički učinci klimatskih promjena stalno se i brzo mijenjaju. Potrebno je unaprijediti kapacitet za prilagodbu na svim razinama vlasti te u javnom i privatnom sektoru, za što je potrebna veća osviještenost o osjetljivostima i rizicima. Privatni dionici pokreću promjene pružanjem informacija, resursa, kapaciteta i financijskih sredstava. Na lokalnoj razini postoje kompetencije koje mogu utjecati na klimatsku otpornost u širem smislu. Priprema i provedba podnacionalnih politika za prilagodbu od velike su važnosti.
- (24) Prirodna rješenja djelotvorna su i troškovno učinkovita opcija prilagodbe i ublažavanja ako se njihovo uvođenje potiče strateškim okvirima, politikama i financiranjem. Mogu se provesti zasebno ili integrirati u druge mjere prilagodbe i ublažavanja te kombinirati s tehnološkim rješenjima ili rješenjima koja se temelje na infrastrukturi. Pri provedbi se trebaju uzeti u obzir složenost sustava i predviđeni učinci klimatskih promjena, lokalni kontekst, povezani interesi i vrijednosti te socioekonomski uvjeti,

PREPORUČUJE DA ČEŠKA PODUZME MJERE ČIJI JE CILJ:

U VEZI S NACRTOM AŽURIRANOG NACIONALNOG ENERGETSKOG I KLIMATSKOG PLANA NA TEMELJU UREDBE (EU) 2018/1999

1. Utvrditi dodatne troškovno učinkovite politike i mjere, ponajprije u sektoru prometa i zgrada, te za emisije koje nisu CO₂, uključujući metan, N₂O i fluorirane stakleničke plinove iz industrijskih procesa i upotrebe proizvoda, poljoprivrede i gospodarenja otpadom kako bi se smanjila projicirana razlika od 7,3 postotna boda i ispunio nacionalni cilj u vezi sa stakleničkim plinovima od –26 % u 2030. u usporedbi s razinama iz 2005. na temelju Uredbe o raspodjeli tereta. Dostaviti ažurirane projekcije kako bi se pokazalo kako će se postojećim i planiranim politikama ostvariti cilj i, prema potrebi, navesti kako će se fleksibilne mogućnosti dostupne u okviru Uredbe o raspodjeli tereta iskoristiti za osiguravanje usklađenosti. Dopuniti informacije o politikama i mjerama. Jasno navesti njihov opseg, vremenski okvir i, ako je moguće, očekivani učinak smanjenja stakleničkih plinova, među ostalim za mjere u Unijinim programima financiranja kao što je zajednička poljoprivredna politika.
2. Utvrditi količinu emisija CO₂ koje bi se mogle uhvatiti na godišnjoj razini do 2030., uključujući njihov izvor.
3. Utvrditi konkretan put za ostvarivanje nacionalnog cilja o LULUCF-u definiranog u Uredbi (EU) 2018/841. Uključiti dodatne mjere u sektoru LULUCF-a, uz navođenje vremenskog okvira i opsega i kvantifikaciju očekivanog učinka u smislu količine uklonjenog stakleničkog plina koja je u skladu s ciljem neto uklanjanja za 2030. od –310 MtCO₂eq i ciljem za Češku od –827 ktCO₂eq definiranim u Uredbi (EU) 2018/841. Navesti jasne informacije o tome kako se javna sredstva (sredstva Unije, uključujući zajedničku poljoprivrednu politiku, i državne potpore) te privatno financiranje putem programa sekvenciranja ugljika dosljedno i djelotvorno upotrebljavaju za ispunjavanje nacionalnog cilja neto uklanjanja. Navesti informacije o statusu i napretku koji treba ostvariti u poboljšanju viših razina/geografski eksplicitnih skupova podataka za praćenje, izvješćivanje i verifikaciju, u skladu s dijelom 3. Priloga V. Uredbi (EU) 2018/1999.
4. Navesti dodatnu analizu relevantnih klimatskih osjetljivosti i rizika s obzirom na postizanje nacionalnih općih i specifičnih ciljeva i doprinosa te politike i mjere u svim dimenzijama energetske unije. Bolje opisati i kvantificirati vezu sa specifičnim ciljevima i politikama energetske unije koje bi politike i mjere prilagodbe trebale podupirati. Dovoljno detaljno utvrditi dodatne politike i mjere prilagodbe kojima će se poduprijeti ispunjavanje općih i specifičnih ciljeva te doprinosa Češke u okviru energetske unije.
5. Ciljani udio obnovljivih izvora energije kao doprinos obvezujućem cilju Unije u pogledu obnovljive energije za 2030. utvrđenom u članku 3. stavku 1. Direktive (EU) 2018/2001, kako je izmijenjeno u skladu s formulom u Prilogu II. Uredbi (EU) 2018/1999, podići na najmanje 33 %. Uključiti okvirnu putanju koja dostiže referentne točke za 2025. i 2027. prema članku 4. stavku (a) točki 2. Uredbe (EU) 2018/1999.

6. Navesti procijenjene putanje i dugoročni plan za uvođenje tehnologija u području energije iz obnovljivih izvora u sljedećih 10 godina, s perspektivom do 2040. Uključiti okvirni cilj za tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora do 2030. u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001, kako je izmijenjena. Uključiti specifične ciljeve za doprinos okvirnim podciljevima u području zgrada i industrije za 2030. Uključiti obvezujuće ciljeve u području grijanja i hlađenja za razdoblje 2021. – 2025. i 2026. – 2030. te okvirni cilj kako bi se ostvarile dodatne nadopune iz Priloga I.A Direktivi (EU) 2018/2001, kako je izmijenjena. Uključiti okvirni cilj u području centraliziranog grijanja i hlađenja za razdoblje 2021. – 2030. Uključiti podcilj za napredna biogoriva i obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla u prometu do 2030.
7. Uključiti detaljne i kvantificirane politike i mjere tako da se omogući pravodobno i troškovno učinkovito ostvarenje nacionalnog doprinosa obvezujućem cilju Unije u pogledu obnovljive energije od najmanje 42,5 % u 2030., uz zajedničku obvezu da se taj cilj poveća na 45 %. Konkretno opisati kako planira ubrzati izdavanje dozvola i za koje tehnologije u području energije iz obnovljivih izvora planira odrediti područja za ubrzano uvođenje energije iz obnovljivih izvora s bržim i jednostavnijim postupcima. Opisati kako se nastoji ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije primjenom ugovora o kupnji energije iz obnovljivih izvora, jamstava o podrijetlu i poticajnog okvira za promicanje vlastite potrošnje i energetske zajednice. Navesti dodatne informacije o tome kako se nastoji ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije i postupno ukidanje fosilnih goriva u sektoru grijanja i hlađenja te u centraliziranom grijanju i hlađenju u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001, kako je izmijenjena. Opisati daljnje mjere za osiguravanje poticajnog okvira za povećavanje integracije elektroenergetskih mreža i mreža za grijanje i hlađenje.
8. Uključiti dodatne mjere za promicanje održive proizvodnje biometana, s obzirom na potencijal i proizvodnju održivog bioplina/biometana u Češkoj, profil potrošnje prirodnog plina i postojeću infrastrukturu, upotrebu kao digestata i primjene biogenog CO₂.
9. U mjeri u kojoj je to moguće navesti očekivani vremenski okvir koraka koji bi doveli do donošenja zakonodavnih i nezakonodavnih politika i mjera za prenošenje i provedbu odredbi Direktive (EU) 2018/2001, kako je izmijenjena, posebno za mjere u prethodnim točkama.
10. Navesti količinu smanjenja potrošnje energije koju trebaju postići sva javna tijela razvrstano prema sektoru i ukupnu podnu površinu grijanih i/ili hlađenih zgrada u vlasništvu javnih tijela koja se treba obnavljati svake godine ili odgovarajuću godišnju uštedu energije koja se treba ostvariti.
11. Utvrditi cjelokupne politike i mjere za postizanje nacionalnih doprinosa energetske učinkovitosti i opisati kako će se provesti načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu”. Navesti pouzdane programe za financiranje energetske učinkovitosti i programe financijske potpore koji mogu mobilizirati privatna ulaganja i dodatno sufinanciranje. Navesti informacije o mjerama za uštedu energije kako bi se zajamčilo postizanje potrebnog iznosa kumulativne uštede energije u krajnjoj potrošnji do 2030., uključujući kvantifikaciju mjera za suzbijanje energetske siromaštva.
12. Potkrijepiti ažurirane ambicije za dekarbonizaciju zgrada dodatnim informacijama o politikama, mjerama koje se posebno odnose na kvantitativnu procjenu tih politika i mjera u smislu financiranja, troškova i učinaka na uštedu energije.
13. Dodatno objasniti kako Češka namjerava nastaviti poticati smanjenje potražnje za plinom do 2030. Ojačati otpornost energetske sustava, posebno određivanjem cilja za skladištenje energije i donošenjem politika i mjera za integriranje cilja prilagodbe klimatskim promjenama u energetske sustav. Navesti odgovarajuće mjere za diversifikaciju i dugoročnu opskrbu nuklearnim materijalom, gorivom, rezervnim dijelovima i uslugama za reaktore VVER-440 te za planirane nove nuklearne elektrane i dugoročno gospodarenje nuklearnim otpadom. Navesti više pojedinosti o najavljenim planovima za razvoj projekata malih modularnih reaktora. Ocijeniti primjerenost naftne infrastrukture (rafinerije, zalihe nafte) s obzirom na očekivani pad potražnje za naftom, prestanak korištenja ruske nafte i orijentaciju na alternative s manje ugljika.

14. Navesti jasne opće i specifične ciljeve za upravljanje potrošnjom kako bi se poboljšala fleksibilnost energetskeg sustava s obzirom na potrebe za fleksibilnošću i opisati posebne mjere za olakšavanje integracije u energetske sustav u vezi s člankom 20.a Direktive (EU) 2018/2001, kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2023/2413. Ojačati položaj potrošača na maloprodajnom tržištu uključivanjem više informacija o energetskim zajednicama, vlastitoj potrošnji, dijeljenju energije ili kolektivnoj kupnji.
15. Razraditi pristup suzbijanju energetskeg siromaštva uključivanjem procjene situacije trenutačno pogođenih kućanstava i navođenjem specifičnog mjerljivog cilja smanjenja koji se zahtijeva na temelju Uredbe (EU) 2018/1999, uzimajući u obzir Preporuku (EU) 2023/2407 i povezane politike i mjere. Ako je moguće, objasniti kako se primjenom postojećih mjera za cjenovnu pristupačnost i energetske učinkovitost već ublažava energetske siromaštvo, uzimajući u obzir informacije o financijskim sredstvima i programima namijenjenima tim mjerama.
16. Dodatno objasniti nacionalne ciljeve u području istraživanja, inovacija i konkurentnosti za uvođenje čistih tehnologija te utvrditi putanju za 2030. i 2050. kako bi se poduprla dekarbonizacija industrije i prelazak poduzeća na kružno gospodarstvo s nultom neto stopom emisija. Donijeti politike i mjere za promicanje razvoja projekata s ciljem postizanja nulte neto stope emisija uključujući one relevantne za energetske intenzivne industrije. Opisati predvidljiv i pojednostavnjen regulatorni okvir za postupke izdavanja dozvola i kako će se prema potrebi pojednostavniti pristup nacionalnom financiranju. Navesti detaljne politike i mjere za razvoj vještina povezanih s čistom energijom i olakšavanje otvorene trgovine za otporne i održive lance opskrbe komponentama i opremom s nultom neto stopom emisija.
17. Navesti reforme i mjere za mobilizaciju privatnih ulaganja potrebnih za ostvarenje energetske i klimatske ciljeve. Poboljšati i proširiti analizu potreba za ulaganjem kako bi se uključio sveobuhvatan i dosljedan pregled potreba za javnim i privatnim ulaganjima ukupno i po sektoru. Dopuniti pristup „odozgo prema dolje” na razini cijelog gospodarstva procenom pristupa „odozdo prema gore” na razini projekata. Uključiti raščlambu ukupnih potreba za ulaganjima s dodatnim informacijama o nacionalnim, regionalnim i Unijanim izvorima financiranja te privatnim izvorima financiranja koji će se mobilizirati. Dodati kratak opis vrste programa financijske potpore koji je odabran za provedbu politika i mjera koje se financiraju iz javnog proračuna i upotrebe mješovitih financijske instrumenata u kojima se iskorištavaju bespovratna sredstva, zajmovi, tehnička pomoć i javna jamstva, uključujući ulogu nacionalnih razvojnih banaka u pojedinim programima i/ili o tome kako se mobilizira privatno financiranje. Razmotriti i troškovno učinkovitu provedbu prijenosa drugim državama članicama na temelju Uredbe o raspodjeli tereta kao izvor financiranja. Navesti detaljnu procjenu makroekonomskog učinka planiranih politika i mjera.
18. Opisati kako su politike i mjere uključene u ažurirani plan dosljedne s češkim planom za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU.
19. Detaljnije objasniti kako i dokad Češka namjerava postupno ukinuti subvencije za fosilna goriva.
20. Navesti detaljne informacije o socijalnim posljedicama i posljedicama na zapošljavanje i vještine ili drugim distribucijskim učincima klimatske i energetske tranzicije i o planiranim ciljevima, politikama i mjerama za podupiranje pravedne tranzicije. Navesti oblik potpore, učinak inicijativa, ciljne skupine i predviđene resurse, uzimajući u obzir Preporuku Vijeća o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti ⁽²¹⁾. Uključiti, koliko je to moguće, više elemenata koji bi bili odgovarajuća analitička baza za pripremu budućeg socijalnog plana za klimatsku politiku, u skladu s Uredbom (EU) 2023/955 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²²⁾, uključujući informacije o tome kako procijeniti učinke na najranjivije sudionike u sustavu za trgovanje emisijama iz izgaranja goriva u sektoru zgrada, prometnom sektoru i drugim sektorima i na temelju kojih bi se utvrdili potencijalni korisnici i relevantni okvir politike. Objasniti kako će okvir politike utvrđen u nacionalnom energetskom i klimatskom planu doprinijeti pripremi češkog socijalnog plana za klimatsku politiku i kako će se zajamčiti dosljednost između ta dva plana.

⁽²¹⁾ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti (SL C 243, 27.6.2022., str. 35.).

⁽²²⁾ Uredba (EU) 2023/955 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o uspostavi Socijalnog fonda za klimatsku politiku i o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1060 (SL L 130, 16.5.2023., str. 1.).

21. Zajamčiti uključivo javno savjetovanje s razumnim vremenskim okvirom i širim sudjelovanjem lokalnih tijela i civilnog društva u pripremi plana. Navesti jasan pregled toga kako će postupak savjetovanja omogućiti šire javno sudjelovanje svih relevantnih tijela, građana i dionika, uključujući socijalne partnere, u pripremi nacrtu i finalnog ažuriranog plana. Navesti sažetak mišljenja različitih dionika i sažetak toga kako su u plan uključena mišljenja izražena na savjetovanjima.
22. Intenzivirati regionalnu suradnju sa susjednim državama članicama i unutar uspostavljenih okvira regionalne suradnje kao što je Višegradska skupina. Budući da Češka nije članica nijedne regionalne skupine na visokoj razini koju je osnovala Europska komisija, razmotriti pridruživanje Skupini na visokoj razini za energetske povezanost središnje i jugoistočne Europe (CESEC) s obzirom na njezin mandat za vođenje regionalnih rasprava i inicijativa posvećenih razvoju infrastrukture za vodik, uvođenju energije iz obnovljivih izvora i povezanom poboljšanju mreže, kao i unaprjeđenju mreže u regijama srednje i istočne Europe i jugoistočne Europe. Opisati kako Češka namjerava uspostaviti okvir za suradnju s drugim državama članicama do 2025. u skladu s člankom 9. Direktive (EU) 2023/2413, kako je izmijenjena. Dalje raditi na potpisivanju četiriju potrebnih bilateralnih sporazuma o solidarnosti za sigurnost opskrbe plinom sa susjednim zemljama (Poljskom, Slovačkom, Njemačkom, Austrijom).

U VEZI S DOSLJEDNOŠĆU NACIONALNIH MJERA S CILJEM KLIMATSKE NEUTRALNOSTI I OSIGURAVANJEM NAPRETKA U PRILAGODBI NA TEMELJU UREDBE (EU) 2021/1119

1. Pojačati rad na ublažavanju klimatskih promjena i ostvariti konkretan napredak na postojećim i planiranim politikama te razmotriti dodatne, hitne mjere za usklađivanje očekivanih smanjenja emisija stakleničkih plinova i predviđanja s ciljem klimatske neutralnosti. Konkretno, trebalo bi nastojati smanjiti emisije iz prometa i povećati uklanjanje u sektoru LULUCF-a.
2. Ažurirati i povećati ambicije i kvalitetu nacionalne dugoročne strategije jasnim definiranjem dugoročnog cilja klimatske neutralnosti te podupiranjem smanjenja emisija u Češkoj i povećanja ciljeva uklanjanja u pojedinim sektorima donošenjem pouzdanih politika i mjera.
3. Ojačati i jasno odrediti upravljačku strukturu za podupiranje planiranja i provedbu rješenja radi prilagodbe u svim sektorima i populacijama i na svim razinama uprave. Zajamčiti da prioritete, strategije, politike i planovi prilagodbe i rad na njezinu postizanju budu razmjerni predviđenim klimatskim osjetljivostima i rizicima na temelju najboljih dostupnih znanstvenih spoznaja i klimatskih predviđanja te dostupnih alata za rano upozoravanje. Staviti pitanja klimatske otpornosti u prvi plan kad je riječ o iskorištavanju potpore iz Unijinih programa financiranja, kao što su zajednička poljoprivredna politika, financiranje kohezijske politike i drugi relevantni fondovi Unije. Financijska sredstva trebalo bi utrošiti tako da povećaju klimatsku otpornost, ali ne i osjetljivost (tj. da ne nanesu bitnu štetu prilagodbi). Osigurati da su uspostavljeni javni i privatni mehanizmi financiranja za mjere prilagodbe i da proračuni budu razmjerni potrebama za ulaganjima, posebno u prioritnim osjetljivim sektorima.
4. Uključiti skupine dionika koje su posebno osjetljive na učinke klimatskih promjena u češku politiku za prilagodbu i njezinu provedbu. Dokumentirati postupke i ishode relevantnih savjetovanja. Poboljšati koordinaciju između različitih razina upravljanja (nacionalna/regionalna/lokalna) kako bi se uskladili alati za planiranje i omogućile koordinirane intervencije s ciljem sustavne transformacije. Uključiti socijalne partnere i dionike iz privatnog sektora u oblikovanje i provedbu politike te ulaganja. Dokumentirati postupke i ishode relevantnih savjetovanja. Uspostaviti mehanizme kojima će se zajamčiti da se pripreme podnacionalne politike koje će se zatim redovito preispitivati i ažurirati.
5. Promicati prirodna rješenja i prilagodbu po sustavima u nacionalnim strategijama, politikama i planovima te osiguravati ulaganja za njihovo uvođenje.

Sastavljeno u Bruxellesu 18. prosinca 2023.

Za Komisiju
Kadri SIMSON
Članica Komisije
